

REGIONÁLNÍ MUZEUM V TEPLICÍCH,
příspěvková organizace

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2008

ÚVOD

Základním posláním Regionálního muzea v Teplicích je získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti autentické doklady historického, stavebního a uměleckého vývoje severozápadních Čech, jimiž jsou lidské výtvořiny a přírodniny, v podobě sbírek muzejní povahy. Uvedené základní poslání muzea bylo v roce 2008 realizováno prostřednictvím plnění úkolů stanovených v plánu činnosti na uvedený rok a jeho podrobný přehled tvoří obsah předkládané výroční zprávy.

Nejdůležitějším úkolem roku 2008 bylo vybudování nové stálé expozice Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích v rekonstruovaném tzv. Románském křídle teplického zámku. 14. října byla za účasti hejtmána Ústeckého kraje otevřena jedinečná multimediální muzejní expozice, která zpřístupnila veřejnosti unikátní románskou památku. Článek o této expozici, která vznikla díky úsilí muzejních pracovníků a podpoře Ústeckého kraje, najdete na dalších stránkách.

I přes plnění řady dlouhodobých odborných úkolů spojených se správou sbírek nebyla v roce 2008 opomíjena ani jejich prezentace veřejnosti prostřednictvím krátkodobých výstav. V roce 2008 byly z muzejních sbírek uspořádány výstavy Lovecké a myslivecké trofeje, Zámecké divadlo v Teplicích a Pojďte s námi do Betléma. Posledně jmenovaná výstava se stala nejúspěšnější výstavou roku a za zmínku stojí i to, že k této výstavě muzeum vydalo skládací papírový Teplický betlém.

V rámci rekapitulace uplynulého roku bych rád připomněl, že 20. května teplické muzeum navštívil ministr kultury Václav Jehlička a 17. srpna bylo muzeum v Teplicích představeno v České televizi v pořadu Toulavá kamera. I tyto dvě události zviditelnily činnost našeho muzea.

Hlavní úkoly roku 2008 byly úspěšně splněny, mezi ně lze řadit i přestěhování kanceláří odborných pracovníků z provizorních prostor do rekonstruovaného křídla teplického zámku. Věřím, že i tato skutečnost přispěje ke zdárnému plnění úkolů nadcházejícího roku 2009.

ředitel Regionálního muzea v Teplicích, p.o.

OBSAH

Výstavy	7
<i>Pojďte s námi do Betléma</i>	11
Exponát měsíce	16
Expozice	21
<i>Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích</i>	21
Doprovodné akce	23
<i>IV. teplická muzejní noc</i>	24
Přednášky	25
Ediční činnost	26
Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost	28
Vědecká rada	29
Spolupráce se zahraničím	29
Kontaktní adresy	30
Činnost sbírkových oddělení	31
<i>Přírodovědné oddělení</i>	31
<i>Archeologické oddělení</i>	33
<i>Historické oddělení</i>	35
<i>Knihovna</i>	38
Oddělení muzejních služeb	40
Provozní oddělení	41
Malá statistika	42
Pracovníci Regionálního muzea v Teplicích	43
Hospodaření	48
Hlavní úkoly roku 2009	49
Poděkování sponzorům	49

VÝSTAVY

*Výstavy pořádané Regionálním muzeem v Teplicích, p.o. (dále jen RMT) ve dvou výstavních místnostech a v Jízdárně teplického zámku navštívilo v roce 2008 celkem **12 732** platících návštěvníků (z toho **5 654** dětí). Je třeba podotknout, že uvedený počet návštěvníků udává pouze počet platících osob, každou výstavu v rámci vernisáže a dalších doprovodných akcí RMT shlédne nemalé množství návštěvníků zdarma.*

Následující řádky přinášejí krátkou charakteristiku jednotlivých výstav uspořádaných v RMT v roce 2008:

Do začátku roku 2008 pokračovala výstava perníků, perníkových forem a dalších předmětů z muzejních sbírek, které tradičně patří k Vánocům, pod názvem **Vánoce s vůní perníku**. Estetický prožitek z výstavy byl umocněn vůní čerstvého perníku různých výrobců. Součástí výstavy byla prezentace teplické hotelové školy, která výstavu doplnila expozicí „Historické Vánoce“. Výstavu perníků mezi 6. prosincem 2007 a 5. lednem 2008 navštívilo **975** návštěvníků, z toho **419** dětí.

Od 24. ledna probíhala výstava **Mozart ve Vídni** uspořádaná ve spolupráci s Rakouským kulturním fórem v Praze, která informovala o soukromém i veřejném životě geniálního hudebníka v císařském hlavním městě Vídni, o jeho přátelích a mecenáších, ale také o místech jeho pobytu a působení. Do 4. února výstavu vidělo **76** návštěvníků, z toho **9** dětí.

Pracovníci muzea se letos při pořádání velikonoční výstavy rozhodli dát prostor široké veřejnosti a hlavně dětem. Od 12. března uspořádali **Velkou velikonoční soutěž** o nejkrásnější velikonoční výrobek. Soutěžní výrobky byly do 30. března vystaveny ve výstavních místnostech muzea, kde je shlédlo **1 279** lidí, z toho **708** dětí.

Značnou pozornost veřejnosti zaznamenala výstava **Po stopách československých legií**, která dokumentovala úlohu našich legií v 1. světové válce a při vzniku Československé republiky. Výstavu připravenou PhDr. Zlatou Fořtovou navštívilo od 14. března do 13. dubna **266** lidí, z toho **51** dětí.

11. dubna byla zahájena výstava o jedinečné tváři moderní architektury Ústeckého kraje v obrazech, fotografiích, plánech, modelech a příbězích o architektech, stavebnících a stavitelích, která nesla název **Slavné vily Ústeckého kraje**. Výstavu do 18. května vidělo **506** lidí, z toho **45** dětí.

Tak jako každý rok i v roce 2008 se v Jízdárně teplického zámku konala výstava **výtvarného oboru Základní umělecké školy v Teplicích**. Vystaveny byly výtvary předškoláků až po maturanty. Jejich práce kresebné, malířské, grafické i prostorové shlédlo od 18. dubna do 5. května **242** návštěvníků, z toho **32** dětí.

Od 12. května se v Jízdárně teplického zámku na výstavě **Jsme s vámi - buďte s námi** prezentovalo Občanské sdružení Nová Ves a mateřské centrum Větrník. Výstava uspořádaná k 10. výročí vzniku o. s. přiblížila možnosti setkávání, dobrovolnictví a dárcovství, a představila další neziskové organizace a jejich partnery. Výstavu doplněnou dětskou hrou a výtvarnými a divadelními dílnami si do 25. května prohlédlo **199** lidí, z toho **80** dětí.

Ve výstavních místnostech zámku se od 24. května do 31. května konala výstava **Ekoprojekt 2007/2008**, která představila výsledky projektového vyučování environmentální výchovy na ZŠ Plynárenská v Teplicích. Projekt netradičního učení se ekologii byl uskutečněn ve spolupráci s EKOKLUBEM v Teplicích a v německém příhraničí a jeho prezentaci na výstavě shlédlo **266** lidí, z toho **73** dětí.

Od 27. května byla ve foyeru zámku k vidění výstava **Natura 2000 v českém a německém Krušnohoří**. Německo - česká putovní výstava ukazovala vybraná chráněná území v německém a českém Krušnohoří a představila životní prostory evropského významu s jejich zvířenou a rostlinstvem. Do 10. června výstavu shlédlo přibližně **190** lidí.

Jednou z nejnavštěvovanějších výstav roku 2008 se stala scénografická výstava loutek a celkových inscenací, výtvarných prací, návrhů a dokumentace realizací výtvarníků loutkových divadel Františka Watzla, Karla Vostárka, Jaroslava Chmelíka a Karla Jedlického. Výstava **Loutky, pimprlata a komedianti** představila zejména dětem všechny druhy loutek, marionety, maňášky, manekýny a plošné loutky. Od 6. června do 31. července výstavu navštívilo **566** lidí, z toho **60** dětí.

V létě měli návštěvníci teplického zámku možnost shlédnout výsledky tradičního sympozia v malbě kobaltem pod glazuru tentokrát s názvem **Tradice a možnosti** (26. 6. - 27. 7.). Neobyčejné výtvary navržené výtvarníky z celého světa shlédlo **218** návštěvníků, z toho **74** dětí.

Výstava nazvaná **Mám RS...no a co** prezentovala od 6. srpna do 31. srpna nová umělecká díla lidí s roztroušenou sklerózou, zároveň informovala širokou veřejnost o roztroušené skleróze, možnostech pacientů a organizacích, které jim pomáhají. Vystavená díla shlédlo **119** návštěvníků.

Z knižních sbírek knihovny muzea byla od 8. srpna do 28. srpna uspořádána výstava s názvem **Zámecké divadlo v Teplicích ve světle divadelních cedulí**. Výstavu připomínající výročí výstavby divadelní budovy v západním křídle teplického zámku v roce 1787 knížetem Janem Nepomukem Clary- Aldringenem shlédlo **69** návštěvníků.

3. září byla zahájena fotografická výstava **Andrej Barla - zátiší**. Fotografie známého kameramana hraných i dokumentárních filmů si do výstavních místností teplického zámku přišlo prohlédnout do 30. září **210** návštěvníků.

V rámci dnů Evropského kulturního dědictví byla ve foyer teplického zámku 26. září instalována výstava **Kristův kostel, zvaný Zelený / Teplice - Trnovany (+ září 1899 - † září 1973)**. „Zelený kostel“ postavený podle plánů slavného drážďanského ateliéru Schilling&Graebner, který byl dominantou teplické církevní architektury, byl zničen právě před třiceti pěti lety. Výstavu k připomenutí tohoto neslavného výročí, na které si návštěvníci mohli prohlédnout nejen model kostela, ale také unikátní fotografie z odstřelu kostela, shlédlo do 28. října **250** lidí.

Tvorbu studentů estetického semináře Gymnázia Duchcov pod vedením MgA. Radky Müllerové představila výstava **reKLAMa**. Plakáty, fotografie, objekty a texty reflektující současný svět reklamy, umění a designu navštívilo v Jízdárně teplického zámku od 11. září do 12. října **144** lidí.

8. října byla zahájena výstava z přírodovědných sbírek muzea pod názvem **Lovecké a myslivecké trofeje**. Do 17. listopadu mělo možnost obdivovat tuzemské a exotické lovecké trofeje spolu se zbraněmi a grafikami s loveckou tematikou **471** návštěvníků, z toho **119** dětí.

30. října byla zahájena výstava **III. odboj v Československu**, kterou v Jízdárně teplického zámku uspořádala Konfederace politických vězňů ČR. Výstava byla zakončena vzpomínkovou akcí k výročí 17. listopadu a v Jízdárně teplického zámku si ji prohlédlo **1 102** návštěvníků, zejména z řad studentů středních škol..

Konec roku 2008 byl v teplickém muzeu věnován žijící legendě, kterou je **stavebnice Merkur**. Výstava doplněná o dětskou hru představila známou a svou koncepcí nadčasovou stavebnici Merkur, která je dodnes nezapomenutelným pojmem pro dětské konstruktéry. Modely pocházející ze sbírky Jiřího Mládky, největšího českého sběratele této stavebnice u nás, shlédlo do ledna 2009 **1 106** návštěvníků, z toho **458** dětí.

Výstavní činnost byla v roce 2008 završena vánoční výstavou **Pojďte s námi do Betléma**, která návštěvníkům představila nejružnější historické betlémy i díla současných betlémářů ze sbírek několika českých a moravských muzeí a od jednotlivých tvůrců betlémářů. Výstavu doplněnou předměty z muzejních sbírek do ledna 2009 navštívilo **2 453** lidí, z toho **1 235** dětí.

POJĎTE S NÁMI DO BETLÉMA

Jízdárna teplického zámku

28. 11. 2008 - 1. 2. 2009

Co je to „Betlém“, jak lze vymezit tento pojem? Z hlediska zeměpisného je to město nedaleko Jeruzaléma v dnešním Jordánsku, z náboženského a kulturního hlediska je to zobrazení události, která je s tímto městem přímo spjata a ovlivnila dějiny lidstva ve všech směrech - nazývá se tak vypodobnění příběhu narození Krista, případně dalších událostí z Kristova života. O narození Krista nás informuje evangelium sv. Lukáše a sv. Matouše, scénu narození obohatily pak legendy a apokryfy. Zvyk slavit narození Ježíše Krista v době zimního slunovratu 25. prosince prosadil v Římě v roce 336 papež Liberius. Nejprve byl Ježíšek zpodobován pouze s volem a oslem, později přibyla Marie, poté Josef, mudrci a pastýři.

Původ tradice stavění jesliček vychází z události v roce 1223, kdy sv. František z Assisi, po svém návratu z cesty do Betléma, uspořádal pro účastníky půlnoční mše v jeskyni u vsi Greccio u Assisi v Itálii jesle se živými zvířaty - oslem a volem. Na shromážděné tento výjev silně zapůsobil. Františkáni a poté především jezuité šířili zvyk stavění jesliček po celé Evropě. Variantou představování betlémské události lidem byly vánoční divadelní hry a výtvarná díla s touto tematikou - freskové malby, skříňové oltáře, obrazy.

Vystavování betlémů v kostelích je u nás od poloviny 16. století spjata s působením jezuitů a jejich šířením rekatolizace, při které mělo předvádění betlémské události velký význam a mělo zvýšit zájem lidu o kázání věrouky. První jesličky na území Království českého byly vystaveny v roce 1560 v kostele sv. Klimenta na Starém Městě pražském. Zvyk stavět betlémy se šířil poté i do venkovských kostelíků, zámeckých kaplí i šlechtických a bohatých měšťanských rodin. V době baroka nastal rozkvět chrámových jesliček - figury byly často v životní velikosti, malované na plochých dřevěných deskách nebo vyřezávané a oblékané.

Důležitým mezníkem ve vývoji betlémů byla doba josefínských reforem koncem 18. století. V roce 1782 vydal císař Josef II. zákaz vystavování betlémů v kostelích jako dětinský a církve nedůstojný způsob připomenutí Kristova narození. Umělečtí řemeslníci a malíři tím přišli o zakázky v církevních kruzích a začali nabízet své služby měšťanům - zhotovovali pro ně obrazy s náboženskou tematikou a také betlémy. Každý však neměl prostředky na zaplacení umělce a tak se objevovali řemeslníci, kteří využili poptávky po pořízení jesliček do domácností a začali zkoušet vyřezávat podle kostelních vzorů s vkládáním vlastních

invenci. Po získání řemeslné zručnosti vyřezávali figurky na prodej. Tak začal rozvoj lidového betlémařství. Prosadila se lidová představa betlémské události zpodobněním chudoby Svaté rodiny. Betlémové figurky bývají k dostání především na mikulášských a vánočních trzích.

Lidové betlémy se od kostelních liší zesvětštěním své podoby, zmenšováním figur, rozšířením základního obrazu Narození páně o další postavy, které s biblickým příběhem přímo nesouvisí a vycházejí z prostředí dobře známého autorovi - ti často umísťují děj betlémské události do svého blízkého okolí, do domovské krajiny; zobrazují skutečnost, kterou vidí kolem sebe, ale také předvádějí své vize o exotických krajinách. Scéna narození Krista se obohatila množstvím žánrových výjevů.

O 19. století lze hovořit jako o zlatém věku betlémů. Betlémy se začínají vracet také do kostelů a u lidí roste poptávka po jesličkách, které mohou mít doma jako připomenutí Ježíšova narození. Lidé o Vánocích navštěvovali sousedy, kteří již betlém vlastnili nebo koledníci obcházeli vesnici s přenosnými jesličkami, případně naložili velký betlém na vozík a putovali od vesnice k vesnici a předváděli jej za mírný poplatek třeba v hostincích.

K přerušení tradice betlémařství došlo u nás po druhé světové válce, jednak odsunem obyvatel německé národnosti, kteří se na výrobě betlémů a rozvíjení této tradice významně podíleli, a pak politickou situací po komunistickém převratu v roce 1948, kdy došlo k ideologizaci této problematiky a ochromení a přetrnutí tradice. Renesance betlémařství nastala po roce 1989.

Třídění betlémů

Betlémy lze třídit podle materiálu, podle oblasti vzniku, na chrámové či lidové, podle původce na díla profesionálních umělců a díla laiků, na stálé nebo přenosné, statické nebo pohyblivé, stavěcí či skříňkové.

K přenosným betlémům patří většinou skládací papírové, ale i jesličky z jiných materiálů, umístěné v dřevěných bedýnkách nebo skříňkách. Chodilo se s nimi po koledě. Skříňkové betlémy s oblékanými figurami se nacházely ve šlechtických a měšťanských rodinách. Oblíbené byly betlémové sestavy z drobných figur v prosklených skříňkách. Částečně jejich vývoj souvisí s ceroplastikami, které se od počátku 18. století šířily z klášterů. Byly to voskové plastiky, které bylo třeba chránit některou skleněnou schránkou - skříní či poklopem. Ve druhé polovině 18. století se ve skříňkových betlémech objevují i figury z jiných materiálů - ze dřeva, sádry, porcelánu a traganu. Stále, pevné neboli stavěcí betlémy se stavěly v domech na pevnou konstrukci a byly většinou velkých rozměrů, průběžně se mohly doplňovat novými figurami. Betlémy, vyřezané z jednoho dřevěného bloku nebo jako jeden objekt i z jiných materiálů, s postavami vystupujícími jen poloplasticky, reliéfně, se nazývají blokové.

Betlémy, které nejsou napevno uzavřeny ve skřínce, umožňují obměny scény v závislosti na kalendářním datu. Podle toho je lze následovně rozlišit:

Adventní - před Štědrým dnem se v něm objevuje pouze scéna hledání noclehu pro Marii a Josefa

Klasický vánoční - v noci z 24. 12. na 25. 12. mizí výjev hledání noclehu a odvíjí se již scéna narození Ježíše s andělem a pastýři a se zástupy darovníků a muzikantů.

Tříkrálový - k 6. lednu mizí ze scény pastýři, případně ustupují na okraj levé strany od jesliček a z pravé strany přicházejí Tři králové, někdy s doprovodem. Z betlému se odstraní Zvěstování a místo anděla s nápisem Gloria se umístí tříkrálová hvězda - kometa ukazující cestu k zázračnému místu. Sedící Panna Marie má Jezulátko na klíně.

Hromniční - po svátku Hromnic se místo betlémské jeskyně postaví chrám s výjevem „Obětování Páně“.

Pašijový (postní) - po Hromnicích 2. února představuje celé utrpení Páně, od poslední večeře přes Getsemanské zahrady s modlitbami se Kristem a zrazujícím Pilátem, Křížovou cestu až po ukřížování, snětí z kříže, Pietu, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Město se změní na Jeruzalém. Scénu doplňují spící apoštolové a figury římských vojáků.

Roční - zobrazuje biblické příběhy od Adama a Evy, vyhnání z ráje, líčí Kristovo působení, Mariino nanebevzetí.

Ikonografie betlému

Betlém se člení do několika částí podle postavení figur.

Centrální část

Sestává ze Svaté rodiny (novorozeně Ježíška, Marie, Josef), anděla zvěstovatele a zvířat kolem jeslí - osla a volka.

Ježíšek po narození leží v jeslích nahý nebo zahalený rouškou. Po příchodu pastýřů k nim může jako batole vztahovat ruce a po příchodu Tří králů sedí někdy na matčině klíně již oblečený, v levé ruce může mít říšské jablko jako symbol královské moci.

Marie - Bohem vyvolená Ježíšova matka může mít mnoho podob. V betlému zaujímá místo evangelijní, tedy vlevo od středu z pohledu diváka. Z této strany k jesličkám hledí i osel. Většinou je oděna do barev bílé, modré a červené.

Josef - tesař a pěstoun Marie bývá zpodoben jako starší muž stojící u jesliček a opírající se o hůl, která představuje prodloužené královské žezlo (Josef pocházel z rodu Davidova).

Svatá rodina je umístěna v chlévě spolu s oslem (symbol pohanství) a volkem (symbol židovstva). Existuje i varianta zbořeniny Davidova hradu místo chléva. Nad průčelím chléva se vznáší anděl jako posel předávající radostnou zprávu o Ježíšově narození s vylající stuhou s nápisem „Gloria in excelsis Deo“ nebo „Sláva na výsostech Bohu“.

Rozšířená scéna

Levou stranu betlému (z pohledu diváka) zabírají pastýři s ovečkami, kteří se seběhli k narozenému Ježíškovi, aby se mu poklonili. Byli to židovští nomádi, kteří pásli ovce v okolí Betléma a nocující je probudilo světlo hvězdy a hlas anděla. Některý nese beránka, jiní klečí nebo se dívají narození Ježíška, někteří hrají na hudební nástroje, většinou na antický syrinx.

Pravou stranu betlému vyplňují Tři králové s doprovodem. Jejich původ byl dlouho předmětem sporu - snad se jednalo o arabské astronomy, královské velekněze babylonské říše, mudrce či vládce ze tří krajín na východ od židovské země. Melichar bývá zpodobňován jako starší muž s šedivými vlasy v purpurovém plášti s hermelínovým límcem, jak pokleká před Ježíškem a k nohám mu pokládá korunu a zlatou truhlici. Baltazar je středního věku, bezvousý v zeleném plášti s hermelínovým límcem a s turbanem na hlavě. V ruce drží žezlo a Ježíškovi podává konvici se směsí vonného koření - s kadidlem. Kašpar je nejmladší, tmavé pleti,

v pestrém oděvu s turbanem na hlavě a podává nádobku s myrhou. Někdy se zobrazují okázalé královské doprovody s pážaty, kočími, štolby, podkoními, muzikanty, zbrojnoši, vojáky, vlajkonoši a s královskými velbloudy, slony a koňmi.

Otevřená scéna

Základní scéna se mohla dále rozvíjet do otevřené scény, kterou vyplňovaly další postavy podle představy autora, ovlivněného svým prostředím a životem širokých vrstev obyvatel. Sem patřili zvědaví vesničané, darovníci přinášející různorodé dárky - jídlo, řemeslné výrobky, zvířata apod.; hudebníci hrající na rozmanité nástroje, dudák a zpěváci. Mohl se tu objevit i poustevník, porodní bába, kominík, osoby nesoucí obrovský hrozen vína, Jan Křtitel, v hornických oblastech horníci, v pašijových betlémech Pilát, Herodes, Poslední večere. Do otevřené scény náležejí různá zvířata, ptáci, stromy, horniny, mechy a kulisy - město a krajina.

Pozadí betlému tvoří dálina - obraz krajiny vytvořený podle fantazie, obraz biblické krajiny, scénérie podle předlohy nebo podle autorova domácího prostředí.

Betlé mářské oblasti

V momentě zlidovění českých betlémů, ke kterému docházelo počátkem 19. století po josefinských zákazech vystavovat betlémy v kostelích a následném rozkvětu aktivity laických tvůrců betlémů se začaly vyhranovat určité oblasti v Čechách, na Moravě a Slezsku, které byly v určitém aspektu z hlediska betlé mářství specifické. V podobě betlémů se mohl odrážet způsob života a práce v daném regionu a surovina typická pro určitou oblast.

Některé oblasti českých zemí byly na produkci betlémů bohatší, v některých se vyráběly velice poskrovnu - to byly například kraje zemědělské a úrodné, kde měli obyvatelé zajištěno živobytí téměř celý rok. Ale v krajích chudších, podhorských a horských nebo hornických si lidé byli nuceni přivydělávat ke svému malému živobytí a proto po své hlavní práci podomácku zhotovovali betlémové figurky, které pak prodávali. Výrobci betlémů a betlémových figurek byli také soustředěni kolem poutních míst a kostelů, kde měli zajištěn odbyt.

K typickým betlé mářským oblastem patřily severní Čechy, Krušnohoří, Chebsko, Šluknovsko, Příbramsko, Chodsko, Kašperskohorsko, Krkonoše, Králupy v Orlických horách, Ústeckoorlicko, Třešť, Třebíčsko, Slezsko a Valašsko.

Toto tradiční vyčlenění betlé mářských oblastí mělo svou platnost po celé 19. století a ještě počátkem 20. století. Dnes se však již rozdíly stírají, což je samozřejmě dáno zcela odlišným způsobem života, proto dnes již nelze hovořit o různorodých betlé mářských oblastech.

Tištěné jesličkové archy

Velká poptávka po betlémech mezi prostými lidmi podnítila vznik myšlenky vydávat levné betlémové figurky v podobě tištěných vystřihovacích archů. Archy si doma lidé podlepili kartonem a poté z nich vyřezávali v obryse kresby jednotlivé figury. Takové jesličky byly dostupné široké vrstvě obyvatel. První archy vznikly v Německu, a to v tiskárně Neu Ruppín. V Čechách tiskl jako první Josef Kopetzky v první polovině 19. století v Praze. K dalším firmám kolem poloviny 19. století patřily firmy Bohmann, Hoffmann, Morack, které tiskly archy černobíle a zaměstnávaly velký počet lidí k ručnímu kolorování figurek. První z tištěných

archů byly ručně kolorované ocelorytiny, v 19. století litografie. Zpočátku převládal nazarénský styl postav, jehož představitelem byl například malíř Josef Führich.

V první polovině 20. století patřil k nejvýraznějším autorům kreslených jesličkových archů především Mikoláš Aleš, který se od nazarénského stylu odklonil a figury zasazoval do prostředí Čech, Moravy a Slezska. V roce 1902 - 1904 vydal čtyři jesličkové archy s darovníky v lidových krojích ze všech koutů Čech a Moravy. K dalším se řadili Josef Wenig, Marie Fischerová - Kvěchová s figurkami v lidových krojích, Josef Lada a Pavel Körber.

Figurky z tištěných archů sloužily často jako předloha pro laické tvůrce jesliček.

Zvláštní místo mezi tištěnými jesličkovými archy zaujímají betlémy reklamní, které slogany a značkami na figurkách propagovaly určité výrobky. K firmám, které si takovéto reklamní betlémy objednávaly v době první republiky u výtvarníků, patřily především Otta Rakovník, J. Pilnáček z Hradce Králové, Schicht z Ústí nad Labem, propagovala se náhražka kávy firmy Perola, zrnková káva od Kulíka, oděvy od Nehery a další.

Také redakce časopisů a deníků otiskovaly v době předvánoční kresby betlémských figurek k dalšímu domácímu dotvoření.

Od počátku 20. století byly k dostání i betlémy rozkládací z tlačeného kartonu. Staly se oblíbenými, protože byly skladné a na vystavení jim stačil pouze malý prostor.

Od devadesátých let 20. století se vydává velké množství tištěných jesličkových archů i papírových rozkládacích betlémů, jsou to reedice oblíbených starších betlémů nebo nová vydání.

Mgr. Pavlína Boušková (kurátorka výstavy)

EXPONÁT MĚSÍCE

Mezi výstavami pořádanými Regionálním muzeem v Teplicích je nutno zmínit i výstavu nazývanou Exponát měsíce, která probíhá již od února roku 1998. Každý měsíc je ve vstupních prostorách muzea zdarma představena kolekce nebo samostatný zajímavý předmět z muzejních sbírek. K vystavenému exponátu je připojen krátký text, který populární formou seznamuje návštěvníky s charakteristikou a historií předmětu a jeho pozicí ve sbírkách RMT. Tyto informace doplněné fotografiemi jsou zveřejňovány na internetových stránkách RMT.

Jednotlivé exponáty měsíce si prohlédnou v podstatě všichni příchozí, takže pokud bychom chtěli uvádět hypotetický počet návštěvníků, tak by exponáty měsíce shlédl v souhrnu za celý rok větší počet osob, než je celková roční návštěvnost výstav a expozic RMT.

Přehled exponátů měsíce prezentovaných v roce 2008

leden	Podmalby na skle - Mgr. P. Boušková
únor	Autoportrét A. R. Mengse (1728 - 1779) - PhDr. B. Chleborádová
březen	Divadelní plakát zámeckého divadla z roku 1808 - PhDr. J. Michlová
duben	Faksimile zakládací listiny Karlovy univerzity - Mgr. J. Budinská
květen	Exotika v muzejních sbírkách II - Ing. B. Boček
červen	Neolitická zoomorfní nádoba z Rybňan (?), okr. Louny - Bc. L. Rypka
červenec	Lahvičky na šňupavý tabák - Hana Vilímová
srpen	Cedule s názvy teplických ulic – srpen 1968 - Mgr. V. Keller
září	EXPO Brusel 58 - inspirace v keramice - Jaroslava Dvořáková
říjen	Teplice v období „Mnichova“ – svědectví fotografií - Mgr. V. Keller
listopad	Třetihorní flóra z Jenišova Újezdu z roku 1908 - Miroslav Radoň
prosinec	Výročí Milady Lejskové - Matyášové - PhDr. J. Michlová

UKÁZKY TEXTŮ K EXPONÁTŮM MĚSÍCE ROKU 2008

ČÍNSKÉ LUCERNY

divadelní plakát teplického Zámeckého divadla z roku 1808

Březen tradičně bývá nazýván měsícem knihy, proto každým rokem muzeum v tomto čase vyhrazuje prostor pro exponát měsíce ze sbírek své muzejní knihovny. Pracovnice knihovny však letos nevybraly knihu, ale zvolily netradiční exponát - divadelní plakát z roku 1808. Tato tzv. divadelní cedule vytištěná před dvěma sty lety nám upomíná „život“ zámeckého divadla v Teplicích.

Tisk zve tehdejší lázeňské hosty i obyvatele Teplic na jedno představení z početné řady her letní sezóny roku 1808. Skromný list plakátu oznamuje vystoupení divadelní společnosti ředitele Johanna Carla Liebicha (1773 - 1816) z Prahy. V pondělí 4. července 1808 byla hrána komická opera o 3 jednáních podle libreta vídeňského autora Kringsteiner Čínské lucerny (Die chinesischen Laternen) znojemského rodáka, skladatele, známého kapelníka vídeňských divadel Ferdinanda Kauer (1751-1831). Byl autorem řady oper a zpěvoher, mezi nimi vynikla opera Dunajská žínka (Das Donauweibchen) nebo Bastien a Bastienka. Kauerova hudba ve své době vynikala v melodické nápaditosti jednoduchých árií a písní. Jeho díla byla od 90. let 18. století uváděna pravidelně v českých zemích i v českém překladu pražským Vlasteneckým divadlem. Titul Čínské lampy není v dostupných pramenech uváděn, může se jednat o dílo dnes neznámé. Kauer v březnu roku 1830 přišel při velké povodni ve Vídni o veškerý majetek a o mnoho rukopisů svých děl.

Plakát uvádí jméno J. C. Liebicha jako ředitele obou divadel v Praze. Liebich získal smlouvou roku 1806, kdy náhle zemřel ředitel Stavovského divadla D. Guardosoni, vedení Stavovského divadla a tzv. Malostranského, obě spojil v jeden podnik. Malostranská část divadla hrála v letních měsících pravidelně v Teplicích, exponát je však jediným dokladem o jeho teplickém působení ve sbírkách muzea. Liebich prosazoval v Praze opětovné rozšíření repertoáru v českém jazyce, zvl. odpoledních představení, podporoval české ochotníky. Zasloužil se o založení jednoho z prvních penzijních fondů pro herce roku 1805.

Jeho samotného jako divadelníka silně ovlivnilo představení hry Emilie Galotti významného evropského filosofa, kritika a spisovatele G. E. Lessinga (1729 - 1781). Byl vzdělaným a oblíbeným mužem společenského života Prahy na přelomu 18. a 19. století. Přátelil se s Goethem, Brentanem, Tieckem a mnoha dalšími, kteří patřili také mezi časté hosty teplických lázní.

PhDr. Jana Michlová

TEPLICE V OBDOBÍ „MNICHOVA“ - SVĚDECTVÍ FOTOGRAFIÍ

Události roku 1938 ve střední Evropě, které vedly k podepsání mnichovské dohody, konci první československé republiky, posílení hitlerovského Německa, rozpadu zbytků našeho státu o půl roku později a v konečném důsledku i k vypuknutí 2. světové války v roce 1939 patří k nejčastěji diskutovaným problémům našich dějin. Zrada spojenců, především pak Francie, potupný odchod dobře vyzbrojené a k obraně vlasti připravené československé armády z pohraničí, odstoupení rozsáhlého území Německu a dalším státům jsou dodnes citlivě vnímány - i vzhledem k tomu, jaký mají vliv na naši současnost. Otázka „Měli jsme se tehdy bránit?“ je dodnes vnímána velmi palčivě.

Teplice patřily k území, které bylo obýváno především českými Němci. Byly tedy svědkem počáteční nechuti k čs. státu, pozdějšího smíření se se skutečností a určitých forem koexistence, a později bohužel i stále se prohlubující hradby nepřátelství, která vinou následků hospodářské krize, agresivní politiky hitlerovského Německa a ochoty větší části československých Němců angažovat se ve prospěch nacistické říše vedla až ke smutným podzimním dnům roku 1938 (a ve svých důsledcích i k často diskutované odplatě za zradu státu po r. 1945).

Na vystavených fotografiích můžete sledovat rostoucí aktivitu pronacistické Sudetoněmecké strany a snahu čs. úřadů

udržet v pohraničí alespoň elementární pořádek. Známé snímky signatářů neblahé mnichovské dohody záměrně nevystavujeme a soustředíme se na dopad událostí v našem městě. Záběr na čs. vojáky, kteří se svěšenými hlavami opouštějí Teplice, vyvolává dodnes pocity hořkosti. Krátce po jejich odchodu, 9. října 1938, přijíždí do ulic města wehrmacht, nadšeně vítaný zfanatizovanými davy v ulicích vyzdobených květinami, hesly a nesčetnými vlajkami s hákovým křížem. Vrací se i oddily freikorpsu čs. Němci, kteří na podzim uprchli do nacistického Německa, aby se zde připravovali na ozbrojený boj proti republice. Teplice navštívili i významní představitelé nacistické hierarchie, na dobových snímcích můžeme vidět K. H. Franka či dokonce Hitlerovu pravou ruku, Rudolfa Hesse. Série formálních hlasování v již ztotalitarizovaném pohraničí potvrdily dočasné vítězství nacistického Německa v našem prostoru.

Události roku 1938, připomínané i v našem teplickém muzeu, zůstávají i přes relativní časovou vzdálenost závažným mementem. Mají varovat před nespravedlností, před ustupováním zlu, před bezzásadovostí, zbabělostí a především před hořkými plody jakéhokoli fanatismu.

Mgr. Viktor Keller

TŘETIHOŘNÍ FLÓRA Z JENIŠOVA ÚJEZDU Z ROKU 1908

Pro měsíc listopad byla exponátem měsíce zvolena třetihorní flóra z bývalé těžebny keramických jíílů u zaniklé obce Jenišův Újezd, která byla do sbírek muzea zakoupena před 100 lety, v průběhu roku 1908. Fosilní flóra i fauna z této lokality bývá označována za brešťanskou, neboť byla nacházena v jílech těžených v prostoru jižně od obcí Brešťany, Brežánky a Jenišův Újezd. Všechny tři obce ležely severozápadně od města Bíliny, ale koncem 20. století musely ustoupit povrchovému hnědouhelnému velkolomu.

Jižně od uvedených obcí byly zachovány třetihorní jíly patřící k tzv. libkovickým vrstvám z období spodního miocénu a nazývané běžně jako brešťanské jíly. Geologické stáří těchto jíílů a fosilní flóry v nich zachované je tedy přibližně 20 miliónů let. Brešťanské jíly se staly předmětem těžby za účelem výroby keramiky již na začátku 19. století. Dělávaly se z nich džbány na minerální vody. Již kolem roku 1880 zde probíhala těžba v šachticích a štolách. K rozmachu těžby došlo v roce 1893 a s tím zároveň ke změně výrobního sortimentu na střešní tašky a stavební keramiku. Jíly se těžily převážně ručně, později zčásti též korečkovým bagrem. Další následující ruční práce v sušárně, drtírně a při nakládce umožňovaly hojné nálezy zkamenělin, na něž byly tyto keramické jíly poměrně bohaté. Kromě otisků rostlin zde bylo nalezeno množství ostatků fauny, jako například ryb, želv, krokodýla, bobra, mloka, vzácně částí ptáků a také hmyzu. Těžba jíílů a provoz keramičky zde probíhal do roku 1974. Poslední nálezy zkamenělin zde učinili geologové Dolů Bílina v letech 1981 až 1988.

Dlouholeté sběry paleontologického materiálu z břestánských jílu daly za vznik pěkným kolekcím flóry i fauny, uloženým v několika muzeích u nás i v zahraničí. K nim náleží také Regionální muzeum v Teplicích. Nejstarší zde uložené nálezy zkamenělin z břestánských jílu pocházejí z doby před rokem 1892 a byly shromážděny teplickým sběratelem A. H. Fasslem, pozdějším kustodem muzea. Další velkou částí vzorků jsou náhodné dary či nákupy od soukromých osob či majitelů těžeben jílu a pocházejí z prvního desetiletí 20. století. K nim patří také 9 nákupů do sbírek z lokality Jenišův Újezd uskutečněných během roku 1908. Zakoupeno bylo tehdy více než 300 kusů otisků zejména flóry, ale i fauny, různé kvality za celkových 95,50 korun rakousko-uherské měny. Ve skladbě třetihorní flóry břestánských jílu dominují hlavně větvičky a listy patisovců, sekvojí, borovic, tisovců, postopčáků, olší, skořicovníků a vavřínovců. Mezi nálezy vynikají zejména pěkné exempláře celých borovicových šišek. Všechny tyto rostlinné rody jsou zastoupeny ukázkami zkamenělin ve vitrině ve vstupní hale muzea.

Miroslav Radoň

EXPO BRUSEL 58 - INSPIRACE V KERAMICE

Letos uplyne již půlstoletí od mezinárodního úspěchu, kterým se Československo může pyšnit na první poválečné Světové výstavě v Bruselu 1958. S veškerou podporou státu byl realizován náročný projekt v nejvyšší kvalitě s mnoha unikátními světovými novinkami. Československý pavilon byl mezinárodní porotou vyhodnocen jako nejlepší a naše účast získala ve všech oborech nejvíce ocenění. Světu se měla ukázat moderní socialistická republika, jediné zřízení umožňující plné rozvinutí osobnosti, kde se v absolutním souladu snoubí věda s kulturou a technika s uměním.

Zlatokopecká doba poválečné obnovy československého průmyslu byla minulostí a rozporuplné poměry po znárodnění v roce 1948 byly konsolidovány. Podniky po odsunu Němců stále zápasily s nedostatkem kvalifikovaných odborníků i kvalitních pracovníků a produkce čerpající z podstaty předválečné výroby nebyla konkurenceschopná na světovém trhu. Jedním z řešení ke kterému přikročil totalitní stát v padesátých letech bylo nucené rozdělování absolventů vysokých škol do výrobních závodů na tzv. umístěnky. Nové síly byly přiděleny i do výroben keramiky a porcelánu.

Z lidského hlediska značně negativní rozhodnutí přineslo ve svém efektu určitý výsledek a průmyslovým designem se začala zabývat přímo ve výrobě nová generace vysokoškolsky vzdělaných výtvarníků. Kolem roku 1955, s určitým zpožděním za západní Evropou, se začíná i v keramice a porcelánu ujímat nové tvarosloví a dekorace, charakterizované jednoduchými dynamickými tvary. Po velmi úspěšné prezentaci na EXPU 58 se vžil pro tyto výrobky název „styl bruselský“. S představou úspěšného vývozu do ciziny byly do výrobních programů téměř každé keramické továrny zařazeny více či méně zdařilé modely v novém stylu. Hospodářsky nosnou byla však pouze kvalitní produkce jídelních a nápojových souprav porcelánek v severozápadních Čechách a figurální tvorba závodu v Duchově u Teplic. Jedním z hlavních představitelů generace výtvarníků v keramickém průmyslu té doby byl Jaroslav Ježek, oceněný v Bruselu Velkou cenou.

Jaroslava Dvořáková

EXPOZICE

Stávající expozice v teplickém zámku v roce 2008 navštívilo celkem 7 273 platících návštěvníků, expozice v muzeu v Krupce v roce 2008 navštívilo celkem 2 031 platících návštěvníků.

V roce 2008 byly v RMT vytvořeny 2 nové stálé expozice **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích** v nově zrekonstruovaném tzv. románském křídle a první část tzv. **Parohové chodby** ve II. patře hlavního traktu teplického zámku.

PO STOPÁCH ZANIKLÉHO KLÁŠTERA V TEPLICÍCH

14. října byla za účasti hejtmána Ústeckého kraje v teplickém zámku pro veřejnost otevřena nová stálá expozice Regionálního muzea v Teplicích, p.o. Na vybudování expozice nazvané ***Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích*** se podíleli *Mgr. M. Soukup* (autor scénáře), *Mgr. J. Budinská*, *PhDr. A. Rusó*, *PhDr. B. Chleborádová*, *J. Kašpar*, *Bc. M. Nováček* a další zaměstnanci RMT. Expozice realizovaná firmou SGL projekt, s. r. o. pod vedením ing. arch. Silvie Bednařikové a ak. arch. Jiřího Javůrka je situována v přízemí tzv. románského křídla teplického zámku. Toto nejstarší křídlo zámku bylo součástí kláštera benediktinek založeného okolo roku 1160 českou královnou Juditou, manželkou krále Vladislava, která zde byla zřejmě také pohřbena.

Nejdříve byla plánována pouze rekonstrukce románského křídla zámku, ale během ní archeologové zjistili, že i přes množství přestaveb je původní pozdně románská stavba zachována téměř v nedotčené podobě až do prvního patra. Následně bylo rozhodnuto, že tento unikátně dochovaný objekt musí být

zpřístupněn veřejnosti. Díky podpoře Ústeckého kraje vznikla v přízemí nově rekonstruované budovy jedinečná multimediální muzejní expozice.

Součástí expozice, která prezentuje historii kláštera v celoevropském kontextu, jsou kromě ukázek dochovaných románských architektonických prvků také artefakty, písemnosti a grafiky, které byly získány během archeologických, stavebně - historických a archivních průzkumů.

Expozice je koncipována tak, aby se její návštěvníci po zaklapnutí vstupních dveří přenesli na přelom 12. a 13. století a pocítili genia loci unikátně dochovaných sakrálních prostor. Původní odhalené zdivo je prezentováno in natura, v podlahách prostřednictvím zasklených a nasvícených průhledů. Denní světlo prosvítá do expozice jen několika původními románskými okny různých tvarů. Do dochované kapitulní síně kláštera návštěvník vstupuje monumentálním rekonstruovaným portálem. V jedné z osmi místností expozice jsou vystaveny také dva modely, jeden pro románskou, druhý pro gotickou fázi vývoje kláštera. První znázorňuje jeho podobu v 1. polovině 13. století, druhý představuje objekt těsně před zánikem, na počátku 15. století.

Multimediální expozice je doplněna dotykovými obrazovkami s programy např. o historii benediktinského řádu a projektory, které na románské zdi promítají dokumentární filmy

logo expozice

o archeologickém výzkumu na vnitřním nádvoří zámku, který probíhal v 50. letech 20. století. Právě během tohoto výzkumu byly v prostoru klášterní baziliky objeveny kosterní ostatky ženy, které v roce 2004 antropolog Emanuel Vlček ztotožnil s velkou pravděpodobností právě s královnou Juditou, zakladatelkou kláštera v Teplicích.

DOPROVODNÉ AKCE

Prostory Regionálního muzea v Teplicích, respektive teplického zámku, nejsou využívány pouze pro stálé expozice a krátkodobé výstavy muzea, ale jsou místem konání nejrůznějších kulturních a společenských akcí.

Z bývalého foyeru zámeckého divadélka v západním křídle teplického zámku vznikla Obřadní síň, kterou Magistrát města Teplice i v roce 2008 využíval pro svatby a k vítání teplických občánků.

V roce 2008 se v Regionálního muzea v Teplicích uskutečnilo v rámci služeb muzea odborné i laické veřejnosti celkem 14 doprovodných akcí, které navštívilo celkem 1 023 osob.

Následující řádky přinášejí krátkou charakteristiku několika doprovodných akcí uspořádaných v RMT v roce 2008:

13. března se v Zámeckém klubu konala beseda Občanského sdružení Pro arte beuronensis (Společnosti pro obnovu kaple Gymnázia Teplice) **Proč se Teplice vyhýbají evropským dotacím a jak jim to prospívá/škodí**, do které se zapojilo cca 50 lidí.

Další úspěšnou doprovodnou akcí bylo 28. března setkání s **fotografem, dokumentaristou, žurnalistou a studentem FAMU Štěpánem Honem**. Zajímavé vyprávění mladého českého fotografa o zakázce na výzdobu nového hotelu v Moskvě, práci osobního fotografa prezidenta Václava Klause a lásce k Zakarpatské Rusi si přišlo do Zámeckého klubu poslechnout cca 80 lidí.

Všechny vernisáže výstav RMT jsou každoročně spojeny s doprovodným programem. Tak tomu bylo i v roce 2008, kdy se v rámci zahájení výstavy *Slavné vily Ústeckého kraje* konal 10. dubna křest stejnojmenné publikace, kterého se zúčastnilo cca 60 lidí.

Již počtvrté v předvečer Zahájení lázeňské sezóny v Teplicích proběhla tzv. **MUZEJNÍ NOC**, při které byly veřejnosti od večera do půlnoci zpřístupněny stálé expozice teplického zámku s průvodci v dobových kostýmech a doprovodným programem. V rámci této akce navštívilo RMT 23. května v průběhu pěti hodin více než 450 osob.

Velmi úspěšné byly doprovodné akce k výstavě *Loutky, komedianti a pimprlata*, které měly podobu loutkových představení divadelníka Františka Watzla. Kromě přestavení pro školy a školky byla uskutečněna dvě veřejná vystoupení, a to 17. června **Pohádka o Honzovi** a 24. července **Finfárum**, obě pohádky shlédlo cca 100 lidí.

Začátkem září se již tradičně na vnitřním nádvoří teplickém zámku konala akce s názvem *Divadlo na zámku* - během tří dnů se prostřednictvím návštěvy koncertu nebo divadelního představení seznámilo s prostory teplického zámku více než **200** lidí.

Dne 14. října byla hejtmánem Ústeckého kraje slavnostně otevřena nová stálá expozice teplického muzea s názvem **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích**. Prezentace nové expozice pro veřejnost se uskutečnila 23. října spolu s odhalením pamětní desky historika a publicisty Dušana Třeštíka na budově Gymnázia Teplice. Obou akcí se zúčastnilo cca **300** lidí.

K navození vánoční atmosféry uspořádal 7. prosince DK Teplice na Zámeckém náměstí Adventní odpoledne s trhy a pouličním divadlem, v rámci kterého proběhly v podvečer v Jízdárně teplického zámku komentované prohlídky výstavy **Pojďte s námi do Betléma** pro cca **80** lidí.

IV. TEPLICKÁ MUZEJNÍ NOC - pátek 23.5.2008

„Drahý Casanovo, moje srdce vás má rádo, ale moje oči vás nenávidí, v očekávání, že moje uši budou uspokojeny Vaším příchodem. Pošlete mi, můj drahý příteli, urychleně oba díly. Ukončíme to dnes a zítra. Umírám netrpělivostí, abych vás spatřil...,“ vzkazuje kníže de Ligne roku 1795 z Teplic na duchcovský zámek.

A přece se dočkal. V podvečer zahájení již 854. lázeňské sezóny v Teplicích byli návštěvníci IV. teplické muzejní noci svědky přátelského rozhovoru těchto dvou znamenitých mužů své doby. Teplický zámek ožil i jinými zajímavými postavami ze své historie, v salónu důvěrně hovořila Dolly Ficquelmontová se svou dcerou Elisalex Ficquelmontovou provdanou za majitele teplického panství Edmunda Clary-Aldringena, v hudebním salónku se dvě komtesy bavily hrou na klavír, v jídelně právě služebné se smíchem sklízely po bohaté večeři ze stolu a v Rokokovém sále hrála zámecká kapela všem, kdo přišli.

Vrcholem IV. teplické noci se stala noční velká ohnivá „šou“ na vnitřním nádvoří zámku. V rámci muzejní noci bylo mimo jiné připomenuto neslavné 35. výročí zbourání tzv. Zeleného kostela v Teplicích - Trnovanech.

PŘEDNÁŠKY

Odborní pracovníci Regionálního muzea v Teplicích uskutečnili v roce 2008 v rámci služeb muzea odborné i laické veřejnosti celkem 12 přednášek v zámeckém klubu, které navštívilo celkem 712 osob. Mimoto bylo v rámci programů pro školy uskutečněno 20 přednášek v učebně muzea s komentovanou prohlídkou expozic, kterých se zúčastnilo 708 žáků a studentů.

21. února se konala přednáška ing. Vladimíry Schreiberové **Irisdiagnostika** o diagnostice z oční duhovky, které se zúčastnilo 48 lidí.

Přibližně 40 návštěvníků si 6. března přišlo vyslechnout přednášku Jaroslava Tyšera o **Obojživelnících a plazech České republiky**.

26. března proběhla přednáška **Po stopách československých legií** s literárními a historickými ukázkami a videoprojekcí, po které 2. dubna následovala přednáška **Za hlasem zvonů** s doprovodným programem. Obě přednášky, které si připravila PhDr. Zlata Fořtová, navštívilo cca 80 lidí.

Pro cca 60 členů Společnosti přátel Itálie uskutečnila PhDr. Jana Michlová 26. března a 30. dubna přednášky o **hraběti Ficquelmontovi, jeho knihovně a pobytech v Itálii**, kterými navázala na loňskou velice zajímavou sérii přednášek PhDr. Bohuslavy Chleborádové. Zmíněná kunsthistorička v rámci vernisáže výstavy **Kristův kostel, zvaný Zelený / Teplice - Trnovany (+ září 1899 - † září 1973)**, přednesla 25. září referát o zbouraném kostele v Trnovanech před více než 70 lidmi.

29. října Ing. Bohuslav Boček a Miroslav Radoň realizovali přednášku **Ptáci a savci biotopů severozápadních Čech** pro 24 dětí z dobrovolnického centra v Ústí nad Labem.

Mgr. Michal Soukup 14. října zahájil slavnostní otevření nové stálé expozice **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích** přednáškou o nové románské expozici a královně Juditě v Rokokovém sále teplického zámku a 24. října tamtéž přednášku opakoval při příležitosti **odhalení pamětní desky historika a publicisty Dušana Třeštíka** na budově Gymnázia Teplice.

V průběhu roku 2008 PhDr. J. Michlová provedla s odborným výkladem 3 zahraniční exkurze (cca 90 osob) v klášterní knihovně v Oseku.

EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2008 byla sestavena a vydána **Výroční zpráva Regionálního muzea v Teplicích za rok 2007** a vyšly **Zprávy a studie Regionálního muzea v Teplicích 27/2008**.

Z obsahu:

Miroslav Radoň: **Fritz Seemann - geolog a nejnadanější žák profesora J. E. Hibsche, Franz Wolf von Wolfinau - geolog a středoškolský profesor z Litoměřic, Anton Seidel - pedagog, botanik a mineralog z Jílového u Děčína, Egidius Leopold Hanke - poštovní sběratel minerálů Českého středohoří, Fritz Leitenberger - obchodník s minerály z Litoměřic, Josef Schubert - sběratel a obchodník s minerály z Ústí nad Labem - 7 studií připomínajících významné geology, pedagogy, botaniky, mineralogy, sběratele minerálů a vlastivědné badatele z regionu severozápadních Čech**

Miroslav Radoň: **Ottomar Rotter ze Skalice - dodatek** – příspěvek odkrývá tajemství podoby Ottomara Rottera, jehož pamětní deska s vytesaným nápisem „1925-XXXX, ROTTERSTEIN“ se nachází na skalní stěně v lese nedaleko od obce Skalice u Litoměřic

Jaroslav Valečka, Přemysl Zelenka: **Stratigrafie, litologie a tektonika křídových sedimentů na Bílinsku** - studie přináší výsledky dokumentace a mapování sedimentů křídové pánve v širším okolí Bíliny, které probíhalo v letech 2004 - 2006

Karel Vilím: **Tepličtí hasiči a jejich předchůdci od 16. století do roku 1945** - příspěvek k dějinám teplických hasičských sborů a jejich předchůdců

Jiří Wolf: **Charles Samaran** – článek je věnován francouzskému historikovi, jednomu ze zajímavých představitelů evropského dějepisceví XX. století

Jiří Wolf: **Duchcovská společnost v době barokní** - studie o městu Duchcov a jeho obyvatelích v období od konce třicetileté války do poloviny 18. století

Pavel Koblasa: Příspěvek k dějinám fideikomisního panství Duchcov - studie zkoumá osudy města Duchcova v období, kdy ho vlastnil hraběcí rod Valdštejnů

Antonín Smrček: **Říjen 1918 v Teplicích** - obsáhlý referát o průběhu říjnového převratu v roce 1918 v Teplicích

Miroslav Radoň: **Nejsevernější výskyt čolka horského v České republice** - krátká zpráva o výskytu čolka horského na Bukové hoře

Bohuslav Boček, Vladimír Čerovský: **Několik netypických hnízdišť břehule říční (Riparia riparia) v Ústeckém kraji** - přehled dat s fotodokumentací o hnízdištích břehule říční v Ústí nad Labem a v obci Malé Žernoseky

Vladimír Čerovský: **Příspěvek k hypsometrickému rozšíření strnada lučního (Miliaria calandra) v Krušných horách** - zpráva o pozorování strnada lučního v Krušných horách v roce 2008

26 *Dana Filipek:* Teplický divadelní svět v letech 1874-1919 - studie o historii kamenného divadla v Teplicích od jeho postavení až do roku 1919, kdy lehlo popelem

Barbora Moučková: Gotická knižní vazba a typologie gotických vazeb cisterciáckého kláštera v Oseku - studie věnovaná gotické knižní vazbě

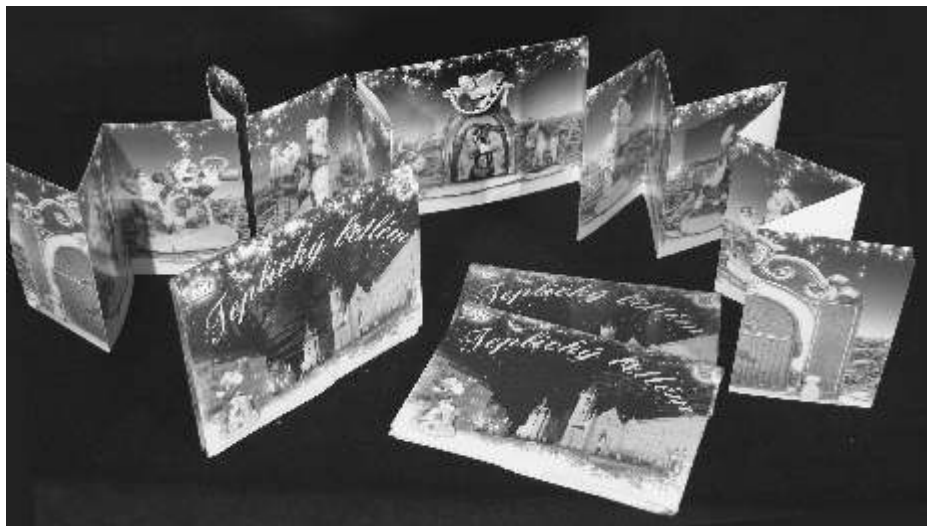
Jaroslava Dvořáková: Keramický průmysl v Teplicích - přetisk dosud neuveřejněného textu z roku 1998

Bohuslava Chleborádová: Kristův kostel zvaný Zelený - upravený doprovodný text k výstavě o vzniku a zániku architektonicky výjimečného trnovanského evangelického kostela, který byl zbourán v roce 1973

Dále byly vydány skládačky k nové expozici **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích** a k výstavě **Pojďte s námi do Betléma** (text skládačky najdete na str. 11 - 15).

Na sklonku roku 2008 vydalo Regionální muzeum v Teplicích katalog k výstavě **Zámecké divadlo v Teplicích - Divadelní cedule ve sbírce knihovny muzea**.

Posledním edičním počinem roku 2008 bylo vydání upomínkového předmětu k výstavě **Pojďte s námi do Betléma**. Při příležitosti této výstavy RMT vydalo s finanční pomocí Magistrátu města Teplice a ve spolupráci s místní keramičkou Alenou Kartákovou skládací papírový ***Teplický betlém***.

PORADNÍ SBOR PRO SBÍRKOTVORNOU ČINNOST

*je poradním orgánem ředitele Regionálního muzea v Teplicích,
obvykle se schází dvakrát do roka a skládá se z odborníků z příbuzných institucí*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost RMT se v roce 2008 sešel třikrát (**2. dubna, 25. června a 3. prosince**) a při svých jednáních vydal písemné protokoly, ve kterých zaznamenal své stanovisko k novým přírůstkům a k odpisům ze sbírek RMT.

Členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost

Mgr. Václav Houfek - *předseda komise, vědecký tajemník Muzea města Ústí nad Labem*

PhDr. Květoslava Kocourková - *ředitelka Státního okresního archivu v Teplicích*

RNDr. Norbert Krutský - *přírodovědec, Teplice*

PhDr. Bedřich Štauber - *ředitel Oblastního muzea v Lounech, p.o.*

Vladimír Mjalovský - *předseda pobočky České numismatické společnosti v Teplicích*

Jarmila Trägrová - *soukromá sběratelka*

ZAJÍMAVÉ AKVIZICE roku 2008

Starý tisk, Jan Kop z Raumenthalu, o lékařství, 1536, nákupní cena 10.000,- Kč

Sedící stará žena se srpem a klasy, keramika, výrobce Amphora Trnovany, nákupní cena 4.000,- Kč

Soubor textilu se sokolskou tematikou, nákupní cena 5.000,- Kč

Oplatnice se 2 rameny, 2 kruhové čelisti, konec 19. stol., nákupní cena 6.000,- Kč

Obývací stěna ze 4 kusů skříněk, výrobce Trizon Teplice, nákupní cena 1.000,- Kč

Zásobník na kuřivo ve tvaru kachlových kamen, vyrobené firmou Bloch Dubí, nákupní cena 3.500,- Kč

Čajová souprava Bohemia white - kobalt, porcelán, cibulový dekor, výrobce Český porcelán Dubí, 2008, nák. cena 1.980,- Kč

Kávová souprava Bohemia white - kobalt, porcelán, cibulový dekor, výrobce Český porcelán Dubí, 2008, nák. cena 3.575,- Kč

Vitráž s malbou na skle, ženská postava, v rohu s výjevem Judity a Holoferna, 19. stol., nákupní cena 4.000,- Kč

Mechanické kukačkové hodiny, odnímatelné kyvadlo, dřevo, poč. 20. stol., nákupní cena 3.000,- Kč

VĚDECKÁ RADA

je poradním orgánem muzea a svolává ji minimálně jednou ročně ředitel RMT

Zasedání rady se konalo **14. října 2008** a jejím členům na něm byly předloženy k posouzení závažné úkoly týkající se činnosti a rozvoje RMT.

Členové Vědecké rady Regionálního muzea v Teplicích

PhDr. Anežka Baďurová - *knihovna Akademie věd ČR v Praze*

Doc. PhDr. Ludomír Kocourek, CSc. - *Vysoká škola finanční a správní v Mostě*

Vladimír Mjalovský - *předseda pobočky České numismatické společnosti v Teplicích*

PhDr. Helga Turková - *knihovna Národního muzea v Praze*

Mgr. Olga Tušicová - *šéfredaktorka Teplického deníku*

PhDr. Karel Vilím - *archivář Státního okresního archivu v Teplicích*

JUDr. Antonín Kallista - *soudce, Chomutov*

PhDr. Miroslav Dobeš - *Archeologický ústav Akademie věd ČR v Praze*

PhDr. Petr Novák, CSc. - *vedoucí odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje*

SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČÍM

V oblasti zahraniční spolupráce byla v roce 2008 uspořádána výstava s názvem *Reisesplitter* v Historische Sammlungen v saském městečku Bad Gottleuba. Výstavu fotografií z cest shlédlo přibližně **500** návštěvníků.

KONTAKTNÍ ADRESY

Regionální muzeum v Teplicích, příspěvková organizace

Zámecké náměstí 14

415 01 Teplice

tel.: 417 537 869, 417 537 226 (s provolbou), fax: 417 572 300

info@muzeum-teplice.cz

www.muzeum-teplice.cz

**Archeologický depozitář
a specializovaná muzejní pracoviště**

(detašované pracoviště RMT)

Srbická 479

415 10 Teplice - Sobědruhy

tel.: 417 553 130

Muzeum Krupka

Husitská 21

417 41 Krupka

tel.: 417 862 042

ČINNOST SBÍRKOVÝCH ODDĚLENÍ

PŘÍRODOVĚDNÉ ODDĚLENÍ

Tvorba sbírek

M. Radoň realizoval **33** výzkumných cest z části za účelem systematického terénního průzkumu a vlastní akviziční činnosti formou sběru dokumentačního a sbírkového materiálu. Ostatní pracovní cesty byly realizovány z důvodu excerpcce literárních archivních fondů. V rámci terénní činnosti byly navštíveny např. tyto lokality: Matřý u Sebusína, Oparenské údolí - vrch Dobrý, Větruše v Ústí nad Labem, kamenolom Mariánská hora v Ústí nad Labem, kamenolom Dobkovičky, kamenolom Soutěsky, Doly Nástup Tušimice, Měděnec, kamenolom Měrunice, TU Freiberg. Sběrem bylo získáno **40** ks dokumentačních vzorků fosilií, minerálů či hornin.

Ing. B. Boček realizoval **23** pracovních cest v rámci vlastní vědeckovýzkumné a dokumentační činnosti. Cesty byly podniknuty na příslušné lokality, které jsou předmětem systematického výzkumu, včetně Zámecké zahrady v Teplicích a navazujících destinací.

Evidence, digitalizace a dokumentace sbírek

M. Radoň provedl systematickou evidenci vzorků terciární flóry z vlastních sběrů v Českém středohoří v celkovém počtu **87** paleontologických vzorků (PA 1388 - 1458).

Ing. B. Boček zpracoval do II. stupně evidence **50** zoologických vzorků ze staré muzejní sbírky a darů.

Ing. V. Čerovský a J. Vlasáková provedli část digitalizace sbírek dle Plánu digitalizace na rok 2008 v celkovém počtu **1 645** inventárních čísel (835 inv. č. ze zoologických sbírek a 810 inv. č. z mineralogických sbírek). Uvedení pracovníci rovněž vytvářeli v rámci systému DEMUS databázi bezobratlých živočichů.

Pracovníci přírodovědného oddělení průběžně prováděli činnosti související s vlastními dlouhodobými systematickými vědeckovýzkumnými úkoly. Fotodokumentace přírodních objektů byla provedena na **32** sledovaných i příležitostných lokalitách.

Inventarizace a revize sbírek

Ing. B. Boček provedl inventarizaci **896** inv. č. ze zoologické sbírky, které reprezentují **7,8 %** sbírky.

M. Radoň provedl revizi alikvotní části mineralogické sbírky po jejím přestěhování do Archeologického depozitáře v Sobědruhách, celkem bylo zrevidováno **1 000** inv. č., tj. cca **10 %** sbírky. Inventarizace paleontologické sbírky byla provedena v rozsahu **1 008** inv. č., tj. cca **70 %** sbírky.

Konzervace a restaurování sbírek

Ing. B. Boček a M. Radoň provedli periodické ošetření zoologických sbírek v depozitářích a expozicích, včetně sbírkových předmětů zapůjčených za účelem dočasné expozice v budově Správy CHKO v Litoměřicích. Dále byla provedena postupná preparace a konzervace geologického materiálu nově nasbíraného v rámci doplňování sbírek.

Budování depozitářů a manipulace se sbírkami

M. Radoň pokračoval v zakládání přestěhovaných sbírkových fondů do zásuvkových bloků v novém depozitáři v Sobědruhách.

Pracovníci přírodovědného oddělení ve spolupráci s oddělením služeb zrealizovali první část nové expozice tzv. **Parohové chodby** ve II. patře hlavního traktu teplického zámku.

Služby veřejnosti

M. Radoň (49) a ing. B. Boček (33) poskytli badatelům **82** odborných konzultací a uskutečnili **9** odborných přednášek.

Vědeckovýzkumná činnost

Ing. B. Boček vypracoval pro vlastní vědeckovýzkumný úkol *Zámecká zahrada* podrobnou koncepci jeho řešení, včetně jejího zapojení do projektu *Jednotné sledování ptáků ČR*.

M. Radoň publikoval **22** odborných vlastivědných, biografických a mineralogických prací (4 ve spolupráci s jinými autory), **1** odborný příspěvek o geologii a **1** práci zoologickou.

Ing. B. Boček (2) a ing. V. Čerovský (2) připravili pro tisk **4** odborné zoologické příspěvky.

32 M. Radoň pokračoval v dlouhodobé spolupráci s Geologickým ústavem AV ČR na řešení grantového projektu *Kombinovaný magnetostratigrafický výzkum kenozoických vulkanitů Českého masivu*.

ARCHEOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Tvorba sbírek

PhDr. A. Rusó (2), Mgr. M. Soukup (37), Mgr. J. Hudec (8), Bc. M. Nováček (47) a Bc. L. Rypka (30) provedli **124** odborných vyjádření ke stavebním záměrům.

PhDr. A. Rusó (5), Mgr. M. Soukup (34), Mgr. J. Hudec (1) a Bc. L. Rypka (4) vyhotovili **44** expertních listů při archeologických dohledech.

PhDr. A. Rusó (7), Mgr. M. Soukup (39), Mgr. J. Hudec (1) a Bc. L. Rypka (34) zajistili **81** archeologických dohledů při stavebních akcích.

Bc. L. Rypka provedl povrchové průzkumy **15** lokalit, z toho 3 ve spolupráci s Mgr. M. Soukupem, ten prozkoumal **6** lokalit, z toho 3 ve spolupráci s Bc. L. Rypkou.

Pracovníci archeologického oddělení dále uskutečnili terénní archeologické záchranné výzkumy na **6** lokalitách: Lahošť, Měrunice, Teplice - zámek, Krupka u sv. Prokopa, Krupka - hrad a Nebovazy.

Evidence, digitalizace a dokumentace sbírek

PhDr. P. Budinský ve spolupráci s J. Batelkou provedl chronologickou evidenci **2** souborů sbírkových předmětů a **24** jednotlivin (přír. č. S 1 až 10/2008). Systematicky bylo evidováno **12** přírůstkových čísel z terénních archeologických výzkumů: Hrobčice/2006, Teplice - zámek/2003, 2006, Radovesice/1975 ad.

PhDr. P. Budinský vypracoval zprávu o stavu archeologické sbírky k 31.12.2007.

K. Vernerová dokončila digitalizaci cca **300** záznamů o prováděných archeologických dohledech od 80. let do současnosti a pořídila soupis **117** nových aktuálních záznamů provedených investory staveb.

Mgr. M. Soukup digitalizoval ve spolupráci s J. Kašparem **400** stran písemných pramenů.

Pracovníci archeologického oddělení pokračovaly v práci na kartotéce nálezů a objektů z období středověku a novověku.

PhDr. A. Rusó vypracovala další část nálezové zprávy k terénnímu archeologickému výzkumu Duchcov - zámek/1991 a zahájila popis nálezové situace v sondě.

M. Cestrová digitalizovala **3 295** negativů v rámci záchrany negativů fotodokumentace terénních záběrů z výzkumů a fotodokumentace sbírkových předmětů.

Mimo plán byla zajištěna webová aplikace systematické evidence archeologické sbírky.

Inventarizace sbírek

PhDr. P. Budinský ve spolupráci s J. Batelkou, M. Cestrovou a K. Šimkovou provedl inventarizaci archeologické sbírky dle dlouhodobého harmonogramu v etapě E/2008 - revize 2. části fondu Teplice S, nálezy z lokalit na území okresů Ústí n. Labem, Děčín, Most, Chomutov, Louny a Litoměřice a z okresů mimo Ústecký kraj i ČR. Prověřeno bylo celkem **31 490** ks a souborů sbírkových předmětů, tj. cca **70 %** sbírky.

Konzervace a restaurování sbírek

K. Šimková konzervovala **29** celých a **25** částí nádob z depozitáře I. Dále ve spolupráci s Bc. L. Rypkou a Mgr. M. Soukupem zkonzervovala **21 673** nekovových archeologických sbírkových předmětů z fondu Teplice a terénních výzkumů: Krupka - hrad/2008, Nebovazy/2008, Bílina/2008, Lahošť/2008 a Hrobčice/2006.

Ve spolupráci s V. Geševem bylo rekonzervováno **250** a konzervováno **51** kovových předmětů.

Budování depozitářů a manipulace se sbírkami

J. Batelka prováděl pravidelné kontroly teploty a vlhkosti v depozitářích archeologického oddělení se záznamy v digitální podobě.

Archeologické oddělení bylo dovybaveno několika katastrálními mapami a přístrojem GPS pro práci v terénu a archeologické depozitáře byly doplněny potřebnými žebříky, stoly a regály.

Služby veřejnosti

K výstavním a studijním účelům bylo z archeologických sbírek zapůjčeno **40** souborů a jednotlivin.

Sbírkové předměty byly poskytnuty ke studiu ve studovně archeologického oddělení **5** badatelům.

Bylo poskytnuto **30** odborných konzultací: PhDr. A. Rusó (4), PhDr. P. Budinský (3) a Mgr. M. Soukup (23) a realizováno **9** lektorovaných prohlídek expozic: PhDr. P. Budinský (1) a Mgr. M. Soukup (8).

Vědeckovýzkumná činnost

Mgr. M. Soukup pokračoval v práci na projektu *Hrady a tvrze na Teplicku* provedením povrchového průzkumu hradu Riesenburg.

PhDr. A. Rusó pokračovala v práci na projektu *Slovanské osídlení na Teplicku* vypracováním další části
34 nálezové zprávy k archeologickému výzkumu Duchcov - zámek 1992.

HISTORICKÉ ODDĚLENÍ

Tvorba sbírek

Kurátorkami jednotlivých historických podsbírek byla prováděna akvizice sbírkových předmětů a dokumentů dle akvizičních plánů. Bezúplatně byly historické podsbírky národopisu, historické fotografie, skla, nových dějin a fotografie doplněny o **358** ks sbírkových předmětů. Darem bylo získáno **16** ks sbírkových předmětů do podsbírek porcelán a keramika a nové dějiny. Nákupem **185** ks sbírkových předmětů byly obohaceny podsbírky porcelán a keramika, staré a nové dějiny, sklo a etnografie.

Dále byla prováděna dokumentace jednotlivých podsbírek v oblastech národnostních a sociálních vztahů, tradičních lidových řemesel a folklóru, zvyků a obyčejů v Ústeckém kraji s důrazem na terénní výzkum, architektury a uměleckých památek v obcích Krušných hor, vytypovaných urbanistických a architektonických změn, umělecké tvorby po roce 1950, společensko-politického vývoje Ústeckého regionu, zejména vztahující se k srpnu 1968 a listopadu 1989, politických, společenských a kulturních událostí na Teplicku, změn v oblasti dopravy a dopravní obslužnosti, sklářské výroby a výroby porcelánu v regionu a další.

Průběžně kurátorky jednotlivých sbírek uskutečňovaly v roce 2008 prohlídky v prodejnách starožitností a sledovaly starožitný trh na internetu.

Odborná správa sbírek

Pracovnice historického oddělení provedly chronologickou evidenci **178** př.č./452 ks a systematickou evidenci **1 731** inv.č./1 766 ks sbírkových předmětů a jejich souborů. Dále aktualizovaly klíčová slova a návody ke zpracování podsbírek starých a nových dějin a fotografií. Mgr. P. Boušková provedla rekatalogizaci **39** betlémů z etnografické podsbírky a N. Holánová rekatalogizovala **100** pohlednic. PhDr. B. Chleborádová opravila údaje v **500** záznamech řady CA.

Ve spolupráci s J. Kašparem byla průběžně vytvářena obrazová dokumentace u vybraných sbírkových fondů v celkovém počtu **595** sbírkových předmětů a jejich souborů, z toho **108** fotografií bylo prezentováno v rámci databáze CES na webových stránkách MK ČR. Obrazová digitalizaci byla dále doplněna dle Plánu

digitalizace na rok 2008 u **75** historických fotografií, **500** pohlednic, **300** sbírkových předmětů z podsbírky porcelán a keramika, z toho u **83** předmětů ze souboru orientální keramiky, **200** předmětů z etnografické sbírky, **479** exlibris, **83** lahví, **20** dokumentů o Hertě Lindnerové a **500** grafik z fondu „Tepliciana“.

V rámci evidence historických podsbírek bylo zařazeno **446** evidenčních karet grafických listů a kreseb z podsbírky umělecká sbírka Clary-Aldringen. Mgr. V. Keller nově roztřídil kartotéku historické dokumentace a ve spolupráci s Bc. K. Suchou sepsal předměty označené pouze přírůstkovým číslem. E. Pánková zhotovila přehled chronologické evidence podsbírky sklo dokumentace.

Inventarizace sbírek

Mgr. V. Keller, Mgr. P. Boušková a Bc. K. Suchá inventarizovali **131** inv.č./707 sbírkových předmětů a jejich souborů z podsbírky historická dokumentace, tj. **9,8** % sbírky. N. Holánová, Mgr. P. Boušková a Mgr. V. Keller pokračovali v inventarizaci a předávání systematické evidence **1 012** sbírkových předmětů a jejich souborů z podsbírky fotografie, tj. **11** % sbírky. J. Dvořáková a M. Pekárková provedli inventarizaci všech sbírkových předmětů a jejich souborů z podsbírek Městské muzeum v Krupce a v Bílině, tj. **426** inv. č./590. H. Vilímová a M. Pekárková uskutečnili inventarizaci systematické evidence podsbírky umělecká sbírka Clary - Aldringen v počtu **1 655** př.č., tj. **77** % sbírky. Bc. K. Suchá a V. Mjalovský pokračovali v II. etapě inventarizace numismatické podsbírky (**3 513** inv. č./6 151 ks, tj. **70** % sbírky). N. Holánová, E. Pánková a Mgr. J. Budinská dokončily III. etapu inventarizace podsbírky historická fotografie (**4 893** inv.č./6 305 ks, tj. **60** % sbírky). H. Vilímová, E. Pánková a Mgr. E. Mžourková zahájily inventarizaci chronologické evidence podsbírky sklo dokumentace (**6 256** ks, tj. **87,7** % sbírky). Dále byla zahájena příprava inventarizace podsbírky porcelánu a keramiky, v rámci které bylo pro urychlení revize přepsáno cca **4 500** položek.

Konzervace a restaurování sbírek

Mimo konzervátorské dílny RMT bylo v projektu ISO MK ČR na rok 2008 zrestaurováno **7** střeleckých terčů. Žádost vypracovala a restaurování zadala Mgr. P. Boušková. Mimo projekt ISO bylo zadáno k restaurování **18** historických fotografií a **1** obraz od C. R. Crolla.

V konzervátorských dílnách RMT bylo zrestaurováno **10** předmětů z etnografické podsbírky, **18** map, 36

70 kusů keramiky, **132** předmětů z podsbírký nové dějiny a **1 109** mincí.

Budování depozitářů a manipulace se sbírkami

Správkyně jednotlivých depozitářů historického oddělení řádně ukládaly předměty v depozitářích a pravidelně kontrolovaly teplotu a vlhkost v depozitářích a expozicích RMT, včetně kontrol klimatických podmínek v náhradním depozitáři v Jimlíně u Loun.

N. Holánová postupně zakládala historické fotografie převzaté z podsbírký nové dějiny do jednotné depozitární řady spolu se zpracováním lokačního seznamu a pokračovala v zakládání historických fotografií do nekyselých obalů. J. Dvořáková a H. Vilímová si předaly správu depozitáře obrazů a plastik.

Služby veřejnosti

Ke studiu bylo v badatelně historického oddělení předloženo **16** badatelům cca **500** sbírkových předmětů. Odbornými pracovníky historického oddělení bylo poskytnuto **13** odborných konzultací a zodpovězeno **12** dotazů. Mgr. V. Keller uskutečnil **7** přednášek o historii města Teplice v rámci programů pro školy.

Vědeckovýzkumná činnost

PhDr. B. Chleborádová a Mgr. J. Budinská pokračovaly v dlouhodobém výzkumu historie teplického zámku a zámecké zahrady. Mgr. P. Boušková splnila další část úkolů dlouhodobého národopisného výzkumu v ústeckém regionu v rámci grantu *Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu*. PhDr. B. Chleborádová pokračovala ve studiu vedut z 18. - 20. století Teplic a okolí. Mgr. V. Keller navázal v rámci výzkumu česko - německých vztahů spolupráci s Collegiem Bohemicum a pokračoval v projektu *Rok 1989 v Teplicích a na Teplicku*.

KNIHOVNA

Tvorba sbírek

Sbírkové fondy knihovny byly rozšířeny nákupem, dary a bezplatnými převody o **41** svazků.

Odborná správa sbírek

Odbornými pracovníci knihovny byla provedena evidence **97** svazků a katalogizace **68** evid.č. z knihovních sbírek.

Inventarizace sbírek

Pod vedením PhDr. J. Michlové byla provedena dle dlouhodobého plánu inventarizací revize **3 200** svazků z knižních sbírek zámecké knihovny v Teplicích, tj. **30** % sbírky.

Konzervování a restaurování sbírek

V konzervátorských dílnách RMT bylo zrestaurováno **700** svazků z knižních sbírek zámecké knihovny v Teplicích.

Budování depozitářů a manipulace se sbírkami

Pracovnice knihovny pravidelně kontrolovaly stav, uložení, fyzikální podmínky a zabezpečení knihovních sbírek v depozitářích knihovny.

PhDr. J. Michlová, D. Marholdová a R. Svobodová uspořádaly **900** svazků nově evidovaných sbírek a pořídily **320** kopií vybraných svazků regionální literatury pro badatele.

Vědeckovýzkumná činnost

PhDr. J. Michlová pokračovala v přípravných pracích k zpracování historické knihovny v klášteře v Oseku.

PhDr. J. Michlová pokračovala v práci v pracovní skupině pro staré tisky 16. - 1. pol. 19. stol. při NK ČR a v rámci odborného semináře sekce knihoven při AMG ČR přednesla odborný příspěvek *Sbírka bibliofilii Knihovny RMT*.

Odborná knihovna

Odborné pracovnice knihovny v souladu s Výpůjčním řádem knihovny RMT zapůjčily **3 026** knih a časopisů, poskytly **59** mimovýpůjčních služeb, pořídily **239** kopií a zodpověděly **440** dotazů jako součást bibliograficko-informační služby.

R. Svobodová a D. Marholdová provedly evidenci **1 300** záznamů odborné literatury a periodického tisku (z toho 560 přírůstků), jmennou katalogizaci **1 326** svazků (z toho rekatalogizace 766 svazků) a systematickou katalogizaci **1 673** záznamů (z toho rekatalogizace 1 132 svazků).

ODDĚLENÍ MUZEJNÍCH SLUŽEB

Oddělení muzejních služeb Regionálního muzea v Teplicích tvoří pracovníce pro styk s veřejností, fotograf J. Kašpar, pracovníce výtvarné a propagační dílny H. Soumarová a pracovníci konzervátorské a restaurátorské dílny.

Pracovnice pro styk s veřejností Z. Vlčková zajišťovala komunikaci muzea s veřejností, koordinovala všechny akce, které RMT uspořádalo v roce 2008 pro veřejnost a ve spolupráci s Mgr. E. Klášterkovou aktualizovala prezentaci muzea na internetu (www.muzeum-teplice.cz).

Vedoucí oddělení muzejních služeb M. Pecka spolupracoval se správcí depozitářů při vhodném ukládání sbírkových předmětů v depozitářích a prováděl pravidelné kontroly klimatických podmínek jejich uložení.

Konzervátoři očistili, zkonzervovali a zrestaurovali celkem **1 648** sbírkových předmětů dle potřeb jednotlivých oddělení.

M. Pecka a ostatní konzervátoři provedli očistu a konzervaci exponátů do nové expozice *Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích* a aktivně se podíleli na její realizaci.

V. Gešev zajistil revizi, rekonzervaci, konzervaci a restaurování **1 810** archeologických kovů.

Z knižních sbírek L. Faigl zrestauroval **1 200** svazků v rámci pokračování v započatém konzervátorském zásahu na části fondu Teplice.

Mimo plán L. Faigl vyrobil poutače pro velikonoční výstavu, výstavu o slavných vilách a stojan zobrazující jeptišku pro novou expozici v tzv. Románském křídle teplického zámku.

Pracovnice výtvarné a propagační dílny H. Soumarová kromě aranžování všech muzejních výstav, včetně Exponátu měsíce, ve spolupráci s PhDr. B. Chleborádovou a J. Dvořákovou provedla novou paspartizaci **1 136** ks grafických listů a kreseb.

Fotograf J. Kašpar prováděl systematickou fotodokumentaci dle požadavků odborných pracovníků, fotodokumentaci vytypovaných staveb či kulturně-politických událostí v rámci celého Ústeckého kraje a fotograficky dokumentoval výstavy a další akce pořádané v RMT v roce 2008.

PROVOZNÍ ODDĚLENÍ

Běžný provoz Regionálního muzea v Teplicích je zajišťován provozními pracovníky muzea, mezi které patří elektrikář, zedník, uklízečky, pracovníci truhlářské a zámečnické dílny, denní a noční dozor, průvodci expozicemi, kustodi výstav a domovníci. Vedoucí provozního oddělení zodpovídá za správu všech budov, ve kterých RMT vyvíjí svou činnost a řídí veškeré stavební úpravy a další činnosti, které jsou v RMT prováděny.

Pracovníci provozního oddělení se v roce 2008 podíleli na stěhování předmětů a zařízení do rekonstruovaných kanceláří v tzv. Románském křídle teplického zámku. Vypomáhali při instalaci a demontáži výstav. Zajišťovali zednické a zámečnické práce a opravy v budovách teplického zámku, Muzea v Krupce, depozitáře ve Fojtovicích a Archeologického depozitáře v Sobědruhách, včetně výroby regálů, stolů, mříží, poklopů apod.

Údržba objektů

V roce 2008 byla provedena plánovaná oprava podlahy v místnosti průvodců a část podlahy vrátnice. Dále proběhla oprava fasád na vnitřním nádvoří zámku a byla renovována střecha nad schodištěm do správní budovy RMT.

Akce prováděné dodavatelsky

Některé úpravy a opravy v budovách zámku v Teplicích, Muzea v Krupce, depozitáře ve Fojtovicích a Archeologického depozitáře v Sobědruhách nelze zajistit pracovníky provozního oddělení, takové akce jsou prováděny dodavatelsky vytypovanou firmou.

V roce 2008 byly zajištěny dodavatelskými firmami následující plánované akce:

- oprava omítky a vymalování schodiště v hlavní budově teplického zámku
- provedení oprav okapů, úžlabí, svodů a drobné opravy střech na teplickém zámku
- instalace 9 ks venkovních rolet na oknech v budově Archeologického depozitáře v Sobědruhách
- oprava další část elektrických rozvodů a výměna svítidel v Muzeu v Krupce
- zateplení stropu kanceláří východního křídla teplického zámku

MALÁ STATISTIKA ROKU 2008

Počet zaměstnanců celkem (fyzický stav)	72	Počet výpůjček sbírkových předmětů celkem	158
<i>počet zaměstnanců (přepočtený stav)</i>	<i>55,78</i>	Počet uspořádaných výstav v RMT celkem	24
Počet evidenčních čísel sbírkových předmětů		<i>výstavy z vlastních sbírek</i>	<i>6</i>
a jejich souborů k 31.12.2008	1 571 982	<i>výstavy ve spolupráci</i>	<i>7</i>
<i>z toho digitalizovaných</i>	<i>7 085</i>	<i>výstavy v pronájmu</i>	<i>8</i>
Počet evidenčních čísel přírůstků		<i>výstavy zahraniční</i>	<i>1</i>
zapsaných za rok 2008	352	Exponát měsíce	12x
<i>počet knihovních jednotek k 31.12.2008</i>	<i>81 114</i>	Počet doprovod. akcí konaných v RMT celkem	26
<i>počet přírůstků v roce 2008 v knih. jednotkách</i>	<i>41</i>	<i>návštěvníci doprovodných akcí celkem</i>	<i>1 735</i>
<i>počet ev. č. přír. v arch. sbírkách v roce 2008</i>	<i>26</i>	Za vstupné vybráno celkem	266.075,- Kč
Výdaje na nákup sbírkových předmětů	75.977,- Kč	Počet m ² vlastní výstavní plochy	2 340 m²
Počet inventarizovaných ev. č. sbírkových předmětů		Návštěvníci RMT v roce 2008 celkem	24 036
nebo jejich souborů za sledovaný rok	56 045	<i>platící návštěvníci expozic</i>	<i>9 304</i>
Počet zkonzervovaných a zrestaurovaných		<i>platící návštěvníci výstav</i>	<i>11 137</i>
sbírkových předmětů za sledovaný rok	25 985	<i>neplatící návštěvníci (vernisáže, exponát měsíce, doprovodné akce apod.)</i>	<i>3 595</i>
<i>z toho archeologických nálezů</i>	<i>21 673</i>	Počet vydaných publikací	3
Počet zpracovávaných vědeckovýzkumných úkolů			
za sledovaný rok	9		
Počet badatelských návštěv (v osobách)			
za sledovaný rok	680		
42 Počet zápujček sbírkových předmětů celkem	240		

PRACOVNÍCI RMT

Ředitel

PhDr. Dušan Špička

Statutární zástupce

Ludmila Buryšková

Útvar ředitele

Hana Tschunková
personalistka, asistentka

Mgr. Eva Klášterková
dokumentátorka

Bc. Kateřina Suchá
dokumentátorka, centrální evidence

Irena Šillerová
kontrolorka

Jan Kašpar
bezpečnostní referent

Přírodovědné oddělení

Ing. Bohuslav Boček
vedoucí oddělení, správce depozitáře

Miroslav Radoň
kurátor

Ing. Gabriela Rusó
správkyně depozitáře (t. č. rodičovská dovolená)

Jitka Vlasáková
dokumentátorka (od 15.5.2008)

Ing. Vladimír Čerovský
dokumentátor (od 1.3.2008)

Knihovna

PhDr. Jana Michlová
vedoucí oddělení, kurátorka

Giliola Šašková
knihovnice

Renata Svobodová
knihovnice

Dana Marholdová
knihovnice

Miroslava Krařlová
knihovnice

Archeologické oddělení

PhDr. Alexandra Rusó
archeolořka, vedoucí oddělení

PhDr. Peter Budinský
kurátor archeologické sbírky (do 30.9.2008)

Jiří Batelka
správce depozitáře

Blanka Linhartová
dokumentátorka

Mgr. Michal Soukup
archeolog

Bc. Luboš Rypka
archeolog

Bc. Miroslav Nováček
archeolog (od 2.7.2008)

Květoslava Šimková
konzervátorka

Mgr. Kateřina Viktorová
archeolořka (t. č. rodičovská dovolená)

Kateřina Vernerová
dokumentátorka (do 30.11.2008)

Mgr. Jaroslav Hudec
archeolog (od 18.11.2008)

Historické oddělení

PhDr. Bohuslava Chleborádová
vedoucí oddělení, kurátorka

Nina Holánová
správkyně depozitáře

Hana Vilímová
správkyně depozitářů

Jaroslava Dvořáková
kurátorka

Mgr. Eva Mžourková
dokumentátorka (od 17.7.2008)

Mgr. Pavlína Boušková
kurátorka, správkyňe depozitáře

Mgr. Viktor Keller
kurátor

Marie Pekárková
dokumentátorka

Václav Tobek
dokumentátor

Eva Pánková
dokumentátorka

Mgr. Jitka Budinská
kurátorka (do 30.9.2008)

Bc. Kateřina Suchá
kurátorka (od 1.7.2008)

Oddělení muzejních služeb

Miloš Pecka
vedoucí oddělení, konzervátor

Ladislav Faigl
konzervátor

Zdeňka Vlčková
výstavářka

BcA. Jitka Bažantová
výstavářka (t. č. rodičovská dovolená)

Jan Kašpar
fotograf, dokumentátor

Vasil Gešev
konzervátor

Martina Svobodová
konzervátorka (t. č. rodičovská dovolená)

Vladislava Majerová
konzervátorka

Hana Soumarová
propagační referentka

Ekonomické oddělení

Ludmila Buryšková
vedoucí oddělení, finanční referentka

Jitka Vlasáková
účetní

Alena Veselá
mzdová účetní

Jana Stehlíková
účetní

Ing. Bohuslav Matouš
správce výpočetní techniky

Vladimír Tymich
řidič

Provozní oddělení

Milan Kotek
vedoucí oddělení, referent majetkové správy

Jan Hirschhorn
zedník

Jaroslav Soukup
truhlář

Martin Herbst
zámečník

Petr Pufler
elektrikář (do 31.10.2008)

Petr Černý
elektrikář (od 1.10.2008)

Helga Ullrichová
uklízečka

Michaela Kelišová
uklízečka

Jaroslava Faiglová
uklízečka

Jana Šeremetová
průvodkyně (t. č. rodičovská dovolená)

Renata Kollárová
průvodkyně

Kateřina Vernerová
průvodkyně (do 30.11.2008)

Klaus Thuma
průvodce

Ing. Jan Svoboda
průvodce (od 1.7.2008)

Dana Svítlová
zřízenkyně v kulturním zařízení

Erika Bálková
zřízenkyně v kulturním zařízení

Hana Čmejrková
zřízenkyně v kulturním zařízení

Marie Šuchová
zřízenkyně v kulturním zařízení (od 13.3.2008)

Hana Jonášová
zřízenkyně v kulturním zařízení (od 12.5.2008)

Anna Nováková
zřízenkyně v kulturním zařízení (od 1.12.2008)

Šárka Kajabová
zřízenkyně v kulturním zařízení (od 13.3.2008)

Jitka Jiráňková
zřízenkyně v kulturním zařízení (od 15.4.2008)

Miroslava Bláhová
domovnice (do 31.3.2008)

Jarmila Sajdllová
domovnice (do 31.3.2008)

Věra Melzerová
zástup za průvodkyně

Josef Kubů
domovník

Marie Kratochvílová
domovnice

Petr Höhnel
noční vrátný

Václav Vlasák
domovník

Václav Kronďák
noční vrátný

Josef Kryštůfek
noční vrátný

Miloslav Hájek
noční vrátný (do 30.6.2008)

Vladimír Tymich
technický pracovník

Uvedení pracovníci byli v roce 2008 zaměstnání v RMT na plný nebo částečný úvazek.

HOSPODAŘENÍ

PŘÍJMY

Příjmy celkem	23 905 711,- Kč
<i>Příjmy z hlavní činnosti</i>	<i>1 618 811,- Kč</i>
<i>z toho příjmy ze vstupného</i>	<i>266 075,- Kč</i>
<i>Příspěvek na provoz od zřizovatele</i>	
<i>Ústeckého kraje</i>	<i>21 404 000,- Kč</i>
<i>Příspěvky jiných subjektů</i>	<i>160 000,- Kč</i>
<i>Dary a sponzoring</i>	<i>50 000,- Kč</i>
 <i>Investiční dotace z rozpočtu Ústeckého kraje</i>	 <i>7 070 000,- Kč</i>

VÝDAJE

Výdaje celkem	22 983 826,- Kč
<i>Mzdové náklady</i>	<i>11 726 000,- Kč</i>
<i>Výdaje na nákup sbírkových předmětů</i>	<i>75 977,- Kč</i>
<i>Ostatní náklady</i>	<i>11 181 849,- Kč</i>
 <i>Investiční výdaje</i>	 <i>7 070 000,- Kč</i>

HLAVNÍ ÚKOLY ROKU 2009

rozšíření prezentace nové multimediální expozice **Po stopách zaniklého kláštera v Teplicích** a její zařazení do programů pro školy RMT

realizace **V. teplické muzejní noci**

uspořádání výstavy **Kněhoznačky Josefa Váchala**, včetně vydání katalogu a pohlednic k výstavě

vytvoření nových **konceptů RMT** v hlavních oblastech jeho činnosti

modernizace **webových stránek RMT**

PODĚKOVÁNÍ SPONZORŮM

*Regionální muzeum v Teplicích, příspěvková organizace,
děkuje níže jmenovaným za pomoc a podporu v roce 2008*

Statutární město Teplice
Severočeské doly, a.s.
FRK, s. r. o.

VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 2008

ISBN 978- 80-85321-55-5

Vydalo Regionální muzeum v Teplicích, p.o.
Sestavila a k tisku připravila *Mgr. Eva Klášterková*
s použitím interních materiálů
Jazyková úprava *Hana Tschunková*
Fotografie *Jan Kašpar*

Náklad 100 ks

*Publikace je výhradním vlastnictvím Regionálního muzea
v Teplicích, příspěvkové organizace, a nesmí být použita,
ani její části, pro jiné účely bez jeho výslovného souhlasu*

NEPRODEJNÁ PUBLIKACE

© Regionální muzeum v Teplicích, p. o., Teplice 2009